

Téma:

**SZAKPOLITIKAI TANULMÁNY –
KÖRNYEZETVÉDELEM**

Időszak:

2013. február

Dátum:

2013. március 21.

SZÁZADVÉG
ALAPÍTVÁNY

SZÁZADVÉG
Gazdaságkutató zrt.

STRATEGOPOLIS
KÖRNYEZETGAZDASÁGI ÉS SZAKPOLITIKAI ELEMZŐ KFT.

Az anyag az NFM_SZERZ/378/1 (2012) számú
szerződés teljesítésére készült.

Tartalomjegyzék

Vezetői összefoglaló.....	1
A tárgyhónapban meghozott intézkedések	2
<i>A Biológiai Sokféleség Egyezmény Nagojai Jegyzőkönyvének kihirdetése</i>	<i>2</i>
<i>A területrendezéssel kapcsolatos jogszabályok módosítása.....</i>	<i>3</i>
<i>A vízügyi hatósági jogkörök átszervezése kapcsán bekövetkezett jogszabályváltozások</i>	<i>5</i>
<i>A Közép- és Kelet-Európai Regionális Környezetvédelmi Központ székhely-megállapodás kihirdetése</i>	<i>6</i>
<i>A Paksról szóló magyar-orsz egyezmény kihirdetése</i>	<i>7</i>
Egyéb politikai témák	10
<i>A Földet a gazdáknak program zárása a nemzeti park igazgatóságoknál</i>	<i>10</i>
<i>A fás szárú növények védelme és védett nádasok kezelése a téli időszakban</i>	<i>11</i>
<i>A fehér akácra vonatkozó európai uniós szabályozás vitája.....</i>	<i>13</i>
<i>Pályázatot hirdetett a Norvég Alap.....</i>	<i>14</i>
<i>Háztartási szélérőművek fejlesztéséről szóló megállapodás született.....</i>	<i>15</i>
<i>A Herman Ottó-émlékév megnyitása</i>	<i>16</i>
Külpolitikai és nemzetközi kitekintés.....	17
<i>Magyar vállalkozás nyerte a legfenntarthatóbb vállalkozás díját.....</i>	<i>17</i>
<i>Vita a Túr Menti Védett Területekről Romániában</i>	<i>18</i>

Vezetői összefoglaló

Az Országgyűlés a 2014. évi választásokat megelőző utolsó ülésnapjain még több, a környezetügyi szakterület szempontjából lényeges döntést hozott egyes jogszabályok elfogadásával.

Fontos lépés a Biológiai sokféleség Egyezmény Nagojai Jegyzőkönyvének kihirdetéséről szóló 2014. évi VIII. törvény elfogadása, melyhez szervesen kapcsolódnia kell majd a Kormány által már elfogadott, de a parlament által egyelőre még nem tárgyalta Nemzeti Biodiverzitás Stratégiának (2014-2020). A Stratégia időtávjában az európai uniós programozási időszakához igazodva zsinórmértéke és irányjelzője lehet a dedikáltan természetvédelmi célokra szánt, illetve azok eléréshez közvetetten kapcsolódó uniós pénzügyi források felhasználásának.

Továbbra is jogalkotási munkák elé állította a kormányzatot a vízügy átszervezésével szükségszerűen együtt járó, az érintett szervek, vízügyi igazgatóságok, környezetvédelmi és természetvédelmi felügyelőségek feladatlehatárolásainak, felelősségi köreinek pontosítása.

Az Országgyűlés február hónapban elfogadta a Magyarország Kormánya és az Oroszországi Föderáció Kormánya közötti nukleáris energia békés célú felhasználása terén folytatandó együttműködésről szóló Egyezmény kihirdetéséről szóló 2014. évi II. törvényt. A paksi atomerőmű bővítése folyamatosan politikai viták középpontjában áll, melyben a megállapodás finanszírozásáról szóló államközi hitelmegállapodás Országgyűlés elé terjesztése jelenti majd várhatóan a következő fontos fejezetet.

A természetvédelmi szakterület több aktuálisan felerősödő vitában érintett, így többek között az idegenhonos özőnfajokra vonatkozó, kidolgozás alatt álló európai uniós tanácsi rendeletben megjelent, fehér akácra is alkalmazandó szabályok tekintetében. A faj visszaszorítására, telepítésének szabályaira vonatkozó rendelkezések európai uniós szinten történő rögzítése az ökológusok mellett a hazai erdészet és méhészet szereplőit különösen is érzékenyen érinti.

Fentiekén túl általános támogatást élvezett és szakmai szempontból örömteli eseménynek nevezhető, a Magyarország Kormánya és a Közép- és Kelet-Európai Regionális Környezetvédelmi Központ közötti Székhely-megállapodás kihirdetéséről szóló 2014. évi XIII. törvény kihirdetése.

A tárgyhónapban meghozott intézkedések

A Biológiai Sokféleség Egyezmény Nagojai Jegyzőkönyvének kihirdetése

Intézkedés:

A parlament elfogadta és megjelent a Biológiai Sokféleség Egyezményhez kapcsolódó, a genetikai erőforrásokhoz való hozzáférésről, valamint a hasznosításukból származó hasznok igazságos és méltányos megosztásáról szóló Nagojai Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2014. évi VIII. törvény.

A Jegyzőkönyv a megerősítésről, az elfogadásról, a jóváhagyásról vagy a csatlakozásról szóló ötvenedik okiratnak az ENSZ Biológiai Sokféleség Egyezmény Részes Feleit képviselő államok vagy regionális gazdasági integrációs szervezetek általi letétbe helyezését követő kilencvenedik napon lép hatályba. Az Egyezmény hivatalos honlapja¹ szerint már 92 részes fél írta alá, ebből 29 részes fél ratifikálta a Jegyzőkönyvet, így hazánk lehet a harmincadik a sorban.

Elemzés:

A Biológiai Sokféleség Egyezményhez kapcsolódó, a genetikai erőforrásokhoz való hozzáférésről, valamint a hasznosításukból származó hasznok igazságos és méltányos megosztásáról szóló Nagojai Jegyzőkönyvet 2010. októberben fogadták el. A jegyzőkönyv elfogadásakor a nemzetközi egyezménynek már 193 részes állama volt. A kiegészítő jegyzőkönyvet az Európai Unió és több uniós tagállam nevében Magyarország – a magyar EU elnökség idején – írta alá 2011 júniusában. A jegyzőkönyv hazai hatályba lépéséhez szükséges volt a magyar ratifikáció is, mely a parlament általi elfogadással megtörtént.

A nemzetközi szabályozás értelmében a genetikai erőforrások hasznosításából, valamint a további alkalmazásokból és kereskedelmi hasznosításból származó hasznokat igazságos és méltányos módon meg kell osztani az ilyen erőforrásokat biztosító féllel, vagyis az adott erőforrás származási országával. A Nagojai Jegyzőkönyv uniós végrehajtása érdekében rendelet-tervezet is készült, ennek elfogadása folyamatban van. A tervezet védeni kívánja a genetikai erőforrásokat, az egyes tagállamok és a helyi közösségek jogait, továbbá biztosítani kívánja, hogy az európai kutatók alacsony költségekkel minőségi mintákhoz juthassanak.

¹<http://www.cbd.int/abs/nagoya-protocol/signatories/>

A Biológiai Sokféleség Egyezmény célkitűzéseinek teljesítését alapvetően meghatározó alapidokumentum a Nemzeti Biodiverzitás Stratégia (2014 -2020), melyet a Kormány 2014. február 5-én fogadott el² és rendelkezett az Országgyűlés elé terjesztéséről.

Magyarország első biológiai sokféleség megőrzési stratégiájának (2009-2014) időtávja 2014-ben lejár, ezért szükségessé vált a felülvizsgálata és a megújítása. A korábbiakban a nemzeti környezetvédelmi program részeként - 96/2009. (XII. 9.) OGY határozat a 2009–2014 közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Programról - kapott helyet a biológiai sokféleség megőrzésének stratégiája. Az immár önállóan megalkotott, de a nemzeti környezetvédelmi programhoz és a nemzeti természetvédelmi alaptervhez szükségszerűen szorosan kapcsolódó nemzeti stratégia a jelenlegi helyzet felmérése mellett, célkitűzések, továbbá a végrehajtáshoz szükséges intézkedések, intézmény- és eszközrendszer rögzítését is magában foglalja. A Stratégia átfogó célja a biológiai sokféleség csökkenésének és az ökoszisztéma-szolgáltatások további hanyatlásának megállítása, illetve az említett területeken javulás elérése. A természetvédelmi célokra rendelkezésre álló európai uniós források felhasználást tekintve a Stratégia meghatározó szereppel bír az elkövetkező európai uniós programozási időszak egészére.

A Stratégia hat területre koncentrál, melyek az alábbiak:

- a természetvédelmi oltalom alatt álló területek és fajok védelme;
- a táji diverzitás, a zöld infrastruktúra és az ökoszisztéma szolgáltatások fenntartása;
- a mezőgazdasággal összefüggő kérdések;
- a fenntartható erdő- és vadgazdálkodás és a vízi erőforrások védelme;
- az inváziós idegenhonos fajok (özfajok) elleni küzdelem;
- a nemzetközi biodiverzitás-védelmi megállapodásokból fakadó kötelezettségek hazai végrehajtása.

A Stratégia erőssége, hogy az intézkedések megvalósítását szolgáló lehetséges pénzügyi forrásokat is számba veszi, az érintett szereplők nevesítése mellett. A megvalósítás nyomon követhetőségét a jól struktúrált célrendszerhez rendelt intézkedések tényszerűen mérhető indikátorainak meghatározásával biztosítja a dokumentum.

A területrendezéssel kapcsolatos jogszabályok módosítása

Intézkedés:

2014. február 15-én hatályba lépett az egyes területrendezésről szóló kormányrendeletek módosításáról szóló 25/2014. (II. 7.) Korm. rendelet. Ugyanezen időpontban szintén módosult a területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény is.

² <http://www.biodiv.hu/news/elfogadta-a-kormany-a-2014-2020-kozotti-idoszakra-szolo-nemzeti-biodiverzitas>

Elemzés:

Az intézkedés keretében számos jogszabály módosítására került sor, melyek kihatással vannak a környezetvédelmi ágazatot érintő szakkérdésekre is.

A területrendezési hatósági eljárásokról szóló 76/2009. (IV. 8.) Korm. rendelet módosításával településrendezési eszköz készítése során beépítésre szánt terület kivételes kijelölésére a jövőben már nem folytatható le területrendezési hatósági eljárás, ha az kiváló termőhelyi adottságú erdőterület, vagy erdőtelepítésre alkalmas terület övezetét érintené.

Ugyanakkor az országos, a kiemelt térségi vagy a megyei területrendezési tervben nem szereplő, de más rendelkezéseinek megfelelő, az egyedi építmények közül a gyorsforgalmi úton, főúton és vasúti törzshálózaton lévő híd a Dunán és a Tiszán, valamint a Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú tárolók területi elhelyezésére a továbbiakban hatósági eljárás folytatható le. A rendelet az előbb felsoroltakat együttesen országos jelentőségű elemként definiálja, melyek Országos Területrendezési Tervbe, valamint kiemelt térségi területrendezési tervbe vagy megyei területrendezési tervbe történő beillesztésére a jövőben egyetlen területrendezési hatósági eljárás keretében is sor kerülhet.

A területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet immár nem tartalmazza, hogy a területfejlesztési koncepciókban a térségi területfelhasználási kategóriákra irányelveket és célokat kell meghatározni. A területrendezési tervek előkészítő fázisában a gyűjtendő vizsgálati adatok egyes részét pontosította a módosítás, illetve új elemként bekerült a világörökségi és világörökségi várományos területek védelme is. Szintén pontosításra kerültek a terv javaslattevő fázisának egyes fogalmai. Kis mértékben változtak a területi tervek megalapozását szolgáló területi – köztük a környezeti – hatásvizsgálat tartalmi követelményei is.

A kiemelt térségi és megyei területrendezési tervek, valamint a településrendezési tervek készítése során az országos, a kiemelt térségi és a megyei övezetek területi érintettségével kapcsolatosan állásfoglalásra kötelezett államigazgatási szervek köréről és az eljárás részletes szabályairól szóló 282/2009. (XII. 11.) Korm. rendeletben meghatározott adatszolgáltatásra köteles szervek felsorolása módosult a vízügyi hatósági rendszer átalakítása miatt. Az Országos Területrendezési Tvről szóló törvény szerinti országos övezetek tekintetében bekerült az adatszolgáltatási körbe a Földmérési és Távérzékelési Intézet, a Forster Gyula Nemzeti Örökséggazdálkodási és Szolgáltatási Központ is.

A területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (a továbbiakban: Tft.) módosítását követően elkészül az ország regionális támogatási térképe, amely nem más,

mint a versenyszférába tartozó tevékenységekhez beruházási támogatás formájában nyújtható állami támogatásokat meghatározó szabályozás az ország területeire és térségeire, mely az Európai Bizottságnak a regionális állami támogatásokról szóló iránymutatása alapján kerül összeállításra.

Bekerültek a Tft.-be a Tokaji Borvidéki Fejlesztési Tanácsra – melynek felállítását a Kormány tavaly, az 1981/2013. (XII. 29.) Korm. határozatával³ rendelte el – vonatkozó szabályok is. A Fejlesztési Tanács létrehozása a BOR-VIDÉK Tokaj-Hegyalja Nemzeti Program megvalósításának képezi a részét, melynek célja a Tokaji Borvidék térségének természeti, társadalmi, gazdasági és kulturális környezetet egyaránt érintő, az ökológiai egyensúly fenntartásával történő komplex fejlesztése, a hosszú távú térségfejlesztés feltételeinek megteremtése. A Fejlesztési Tanács feladata többek közt a térség társadalmi és gazdasági helyzetének, környezeti állapotának vizsgálata és értékelése, a kiemelt térség területfejlesztési koncepciójának kidolgozása és Kormány elé terjesztése, illetve az országos, valamint a kiemelt térséget érintő ágazati fejlesztési koncepciók és programok véleményezése.

A közelmúltban a Tokaji Borvidék támogatására Lázár János, Miniszterelnökséget vezető államtitkár bejelentette⁴, hogy a térségnek 2020-ig százmilliárd forintos fejlesztési támogatást kívánnak juttatni, melynek első részletét már decemberben megszavazta a Kormány.

A vízügyi hatósági jogkörök átszervezése kapcsán bekövetkezett jogszabályváltozások

Intézkedés:

Az egyes kormányrendeletek vízügyi tárgyú módosításáról szóló 42/2014. (II. 24.) Korm. rendelet 2014. február 25. napjával módosított több, a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi tárgyú jogszabályt.

Elemzés:

A vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996. (V. 22.) Korm. rendelet módosítása a vízjogi eljárások részletes szabályait pontosította, így például a környezeti hatások jelentősége szempontjából vizsgálandó tevékenységek, létesítmények felsorolása lényegesen részletesebben került szabályozásra. A vízjogi engedély iránti kérelemhez a

³ http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=165920.254984

⁴ <http://www.magyarhirlap.hu/kiemelt-terseg-lett-a-tokaji-borvidek>

jövőben mellékelni szükséges a környezeti hatások jelentőségének vizsgálatára szolgáló adatlapot is, illetve jelentős környezeti hatás esetén a vízjogi eljárást fel kell függeszteni a hatásvizsgálati eljárás lefolytatásának idejére.

A vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási rendszerek védelméről szóló 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet módosítását követően a védőidomot, védőterületet és a kijelölést megalapozó dokumentációt a jövőben felülvizsgálatról függetlenül minden tízedik évben felül kell vizsgálnia az engedélyesnek.

A környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről szóló 90/2007. (IV. 26.) Korm. rendeletben több rendelkezés korrekciója történt meg, így például a vízügyi igazgatóságok által készített kárelhárítási területi terveket a jövőben nem a saját szervezeti egységként, de önállóan működő vízügyi hatóságok, hanem a környezetvédelmi hatóságok hagyják jóvá. Szintén a környezetvédelmi hatóságok kezelik a jövőben a kárelhárítás egységes adatnyilvántartását, egyúttal azonban biztosítaniuk kell a hozzáférést az érintett szervezeteknek. A 2014. január 1-jei módosítást követően a környezetkárosodás minősítése a felszíni vizekre és a felszín alatti vizekre és földtani közegre vonatkozóan a vízügyi hatóság feladata, azonban módosítani kellett a rendeletet abban a tekintetben, hogy ehhez a környezetvédelmi hatóságok laboratóriumait igénybe vehesse.

Több rendeletet érintően tisztázzák a hatályba lépett módosítások a vízvédelmi hatóságok, azaz a környezetvédelmi és természetvédelmi felügyelőségek hatáskörét is, tekintettel arra, hogy a 2014. január 1-jén hatályba lépett rendelkezésekből tévesen arra is lehetett volna következtetni, hogy a két elnevezés különböző hatóságokat jelöl.

A Közép- és Kelet-Európai Regionális Környezetvédelmi Központ székhely-megállapodás kihirdetése

Intézkedés:

Az Országgyűlés a 2014. február 13-i ülésén elfogadta a Magyarország Kormánya és a Közép- és Kelet-Európai Regionális Környezetvédelmi Központ közötti Székhely-megállapodás kihirdetéséről szóló 2014. évi XIII. törvényt.

Elemzés:

A székhely-megállapodásban a szerződő felek megerősítették, hogy a Központ célja továbbra is a környezetvédelmi problémák megoldásában való segédkezés, nemzetközi kormányzati és szakmai együttműködés a környezeti döntésekben, továbbá a szabad információáramlás és a társadalmi részvétel előmozdítása.

A Közép- és Kelet-Európai Regionális Központot Magyarország, az Amerikai Egyesült Államok és az Európai Községek alapították 1990. június 20-án. A Központ intézményi felépítését tartalmazó Alapokmányát 1996. június 19-én nyitották meg aláírásra és jelenleg 31 állam és az Európai Unió részvételével működik, 23 éve változatlanul Szentendre városában található a székhelye. A Központ, alapító okirata alapján korábban nem minősült nemzetközi szervezetnek. Az 1996-ban kormányrendeletben kihirdetett, a jogállásáról szóló korábbi nemzetközi megállapodás⁵ alapján a Központ politikai szervezetektől független, nem-érdekképviselői, nem-nyereségérdekelt nemzetközi környezetvédelmi szervezetként tevékenykedett.

A nemzetközi szervezeti státusz hiánya az évek során számos problémával járt, ezért az alapító államok 2011. július 13-án Budapesten elfogadták a Központ jogállásáról szóló új megállapodást, melyet eddig 6 állam aláírt alá, melyek közül már 5 ratifikálta is azt. Az új megállapodás 2012. október 31-én lépett hatályba, és magyarországi kihirdetése a Közép- és Kelet-Európai Regionális Környezetvédelmi Központ jogállásáról szóló Megállapodás kihirdetéséről szóló 158/2012. (VII. 17.) Korm. rendelettel megtörtént.

A Központ nemzetközi szervezetté válása, illetve a hazai jogszabályok változása indokolták az új székhely-megállapodást, melyet 2014. február 3-án írtak alá a felek Budapesten, majd az Országgyűlés 2014. február 13-án el is fogadta a 2014. évi XIII. törvénnyel. A székhely-megállapodás kiváltságokat és mentességeket biztosít a Központnak más nemzetközi szervezetekhez hasonlóan. A törvény szavazásra bocsátását megelőző felszólalásában Varga Géza a Jobbik képviselője is olyan elismerésnek nevezte a megállapodást, amire Magyarország büszke lehet.

A Központ részt vesz a térség aktuális környezeti problémáinak feltárásában, szakmailag és anyagilag támogatja a polgári társadalom környezetvédő tevékenységét. Ehhez kapcsolódóan elősegíti a környezet állapotára és védelmére vonatkozó információk és adatok nemzetközi cseréjét, előmozdítja az érdekelt országok, szervezetek és társadalmi csoportok közti párbeszédet, valamint szélesíti a társadalom, a szakemberek és a döntéshozók környezettudatosságát.

A Paksról szóló magyar-orsz egyezmény kihirdetése

Intézkedés:

Az Országgyűlés elfogadta a Magyarország Kormánya és az Oroszországi Föderáció Kormánya közötti nukleáris energia békés célú felhasználása terén folytatandó együttműködésről szóló Egyezmény kihirdetéséről szóló 2014. évi II. törvényt.

⁵ http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=27152.43032

Elemzés:

A 2014. január 14-én a "Roszatom" Állami Atomenergia Ügynökség vezetője, és Németh Lászlóné, a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium vezetője által aláírt megállapodást kihirdető törvényt az Országgyűlés 256 igen szavazattal ⁶ (az LMP és MSZP nem szavazatai mellett) elfogadta. A név szerinti zárószavazást az LMP megafonból szóló szirénázással szakította meg és tiltakozott az ülésteremben az indítvány elfogadása ellen.

Több sajtóorgánium foglalkozott azzal, hogy Dr. Illés Zoltán környezetügyért felelős államtitkár szándékosan távolmaradt a szavazástól. Mint ahogy azt az államtitkár több nyilatkozatában megfogalmazta, sem békés sem háborús célokkal nem támogatja a nukleáris energia felhasználását. Hozzátette, biztos abban, hogy óriási rövid- és középtávú előnyei vannak a szerződésnek.⁷

Áder János köztársasági elnök 2014. február 10-én, a törvény aláírását követően közleményben⁸ tudatta, hogy a törvény alkotmányos szempontból nem kifogásolható, visszaküldésének egyetlen feltétele sem adott.

Korábban Szigetvári Viktor, az Együtt - a Korszakváltók Pártja társelnöke és Jávor Benedek, a Párbeszéd Magyarországért Párt társelnöke a Nemzeti Választási Bizottságnál népszavazást kezdeményezett azzal a kérdéssel, hogy "Egyetért-e Ön azzal, hogy az államadósságot növelő hiteltől ne épüljenek új atomerőművi blokkok Magyarországon?"⁹

Közleményében a Köztársasági Elnök erre is reagált, miszerint a törvény népszavazásra bocsáthatósága nem lehetséges tekintettel arra, hogy az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdés d) pontja alapján *nem lehet* népszavazást tartani nemzetközi szerződésből eredő kötelezettségről. A népszavazás kezdeményezése tárgyában a Nemzeti Választási Bizottság által hozott 91/2014. számú határozat a hivatkozott közlemény szerinti álláspontot erősítette meg.¹⁰

Varga Mihály, nemzetgazdasági miniszter február 5-én jelentette be, hogy Magyarország megállapodott Oroszországgal a paksi atomerőmű-beruházás pénzügyi szerződésének részletkérdéseiről, melynek megkötése az erőmű bővítéséről létrejött egyezmény végrehajtásának feltétele. Február 19-én Giró-Szász András kormánybiztos bejelentette, hogy a kabinet megtárgyalta a magyar és az orosz kormány közötti, a paksi atomerőmű-fejlesztés finanszírozását szolgáló államközi hitelmegállapodást, és azt a szokásos módon az Országgyűlés elé terjeszti. Utóbbira mindezidáig egyelőre nem került sor.

A hitelt, amely az aláírandó egyezmény szerint legfeljebb 10 milliárd eurót tehet ki, Magyarország 2014-2025 között használhatja fel a paksi atomerőmű 5-ös és 6-os

⁶ http://www.parlament.hu/internet/plsql/ogy_szav.szav_irom?P_CKL=39&P_DATUM_TOL=2014.02.02&P_DATUM_IG=2014.02.06

⁷ <http://www.noltv.hu/video/5307.html?>

⁸ <http://www.keh.hu/sajtokozlomenyek/1841->

⁹ <http://greenfo.hu/hirek/2014/02/17/paksrol-nem-lesz-nepszavazas>

¹⁰ <http://www.valasztas.hu/hu/ovb/hatarozatok/2014/2014-4181.html>

energiablokkjának megépítésére. A magyar fél idéntől évi 3,95 százalékos kamatot fizet az orosz állami hitelért az atomerőművi blokkok működésbe lépéséig, de nem később, mint 2026 március 15-ig. A hiteltörlesztés első hét évében négy és fél százalékos, a második hét évben 4,8 százalékos, és az utolsó hét évben 4,95 százalékos lesz a kölcsön kamata.¹¹

¹¹ <http://mno.hu/gazdasag/orosz-igen-a-paksi-bovitesre-1215690>

A Földet a gazdáknak program zárása a nemzeti park igazgatóságoknál

Dr. Fazekas Sándor miniszter úr, dr. Bitay Márton, valamint dr. Illés Zoltán államtitkár urak jelenlétében ünnepélyes keretek között zárta le 2014. február 4-én a Vidékfejlesztési Minisztérium Darányi Ignác a Kormány „Földet a gazdáknak” programját.

A mezőgazdasági művelés alatt álló állami földterületek kiterjedése mintegy 600 000 hektár hazánkban, melyből 270 000 hektár meghirdetésére került sor a program keretében. A meghirdetett területek jelentős hányada, mintegy 135 000 hektár a nemzeti park igazgatóságok vagyonkezelésében álló védett természeti terület, ahol a földhasználat mikéntjét a természeti értékek, védett fajok igényeihez igazítottan kell meghatározni. Az igazgatóságok által meghirdetett haszonbélleti pályázatokban a természetvédelmi célú előírások (kaszálás módja, ideje, bejelentési kötelezettségek, legeltethető állatfajok stb.) minden esetben a kiírásban és a haszonbélleti szerződés közzétett tervezetében is helyet kaptak. Az ünnepség keretében a nemzeti park igazgatóságok nyertes pályázói közül mintegy 17-en vehették át Miniszter Úrtól haszonbélleti szerződéseiket.

A program eredményeképpen a kormányzati ciklus végére 226 000 hektáron kerül sor az említett 6000 db szerződés megkötésére, mellyel megtízszereződött az állami földterület bérlők száma. A nyertesek 18%-a jogi személy, 82%-a természetes személy, utóbbiak a meghirdetett területek 72%-át érintően szereztek meg a haszonbéllet jogát. A Kormány a program kiemelkedő erősségének tekinti, hogy a fiatal gazdák igen sikeresen pályázva több mint 38 000 hektáron kerültek ki nyertesként.¹² A nemzeti park igazgatóságok mintegy 2000 állattartó gazdálkodóval működnek együtt a természetvédelmi kezelési feladatok ellátásában. A haszonbérbe adott területek átlagos kiterjedése 67 hektár.

A programot bírálók mindeközben rendkívüli figyelemmel várják, hogy mit hoz a a Kormányzati Ellenőrzési Hivatal Miniszterelnök által elrendelt, a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság által lefolytatott földhaszonbélleti eljárásokra irányuló vizsgálata.

Az Igazgatóság több mint 50 000 hektárra vonatkozóan tett közzé pályázati eredményeket 2014. január elején, a nyertesekkel való szerződéskötés azonban a vizsgálat miatt késedelmet szenved.

¹²

<http://www.kormany.hu/hu/videkfejlesztési-minisztérium/allami-foldprogramert-felelos-allamtitkarsag/hirek/bitay-marton-megtizszereztuk-az-allami-foldet-berlok-szamat>

A haszonbérleti eljárások jogszerűségét érintő aggályok miatt az Országgyűlés Mezőgazdasági Bizottságának Ellenőrző Albizottsága 2014. február 12-i ülésén külön napirendre tűzte a Nemzeti Földalapkezelő Szervezet (NFA), a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság, valamint a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság földhaszonbérleti pályázati eredményhirdetéseiről szóló tájékoztatást. Az érintett szervezetek vezetői az üléstől távol maradtak, kizárólag Dr. Bitay Márton állami földprogramért felelős államtitkár jelent meg.¹³ Az államtitkár felhívta a figyelmet arra, hogy az NFA és a nemzeti parkok saját hatáskörben mostanáig is kivizsgálták minden vitás pályáztatási esetet, később pedig a gyakorlatban is ellenőrzik majd, hogy a nyertesek teljesítik-e gazdálkodási kötelezettségeiket. A nemzeti park igazgatóságok jelenleg hatályos haszonbérleti szerződésai több mint 90%-ban 2014. augusztus 31-én járnak le, a nyertes haszonbérlők ebben az időpontban léphetnek majd birtokba.

A fás szárú növények védelme és védett nádasok kezelése a téli időszakban

A faápolási és nádaratási munkák ütemezéséből adódóan az év eleji hónapokban általában több sajtóhír, panasz, bejelentés fogalmazódik meg a fás szárú növények védelme és nádasok kezelése témaköröket érintően.

Magyarországon a fás szárú növények védelmének általános előírásait a fás szárú növények védelméről szóló 346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet tartalmazza, melynek megalkotásakor alapvető szempontként szerepelt a védelmi, pozitív jellegű szabályozás kialakítása, továbbá a zöldfelület-védelem, mint „helyi közügy” szerepének erősítése. A Korm. rendelet hatálybalépését követő időszak tapasztalatai ugyanakkor többször rámutatnak arra, hogy a párhuzamos, ágazati speciális szabályok megnehezítik a jogszabály alkalmazását, mivel egyes létesítmények, tevékenységek esetében változatlanul a külön törvényben meghatározott szabályozás az irányadó (pl. nyomvonalas létesítmények, bányászat, kulturális örökségvédelem esetében).

2012-ben a Magyar Program Egyszerűsítési Programjának keretében sor került a fakivágási eljárás egyszerűsítésére is. Az egyszerűsítés nem hozott növekedést a közterületen álló fák kivágásának számában, céljával megegyezően az ügyfelekre háruló adminisztratív terhek csökkentését, a rendelet szabályainak közérthetőségét, továbbá a rövidebb ügyintézési határidőket eredményezte.

Jellemzően a tavaszi vegetációs időszak kezdete előtt végzik a fás szárú növények gallyazását az arra jogosultak, illetve kötelezettek. A tapasztalatok szerint a fás szárú növényekkel kapcsolatos problémák visszatérőek és sokszor a lakosság felháborodását váltják ki. A

¹³ <http://www.greenfo.hu/hirek/2014/02/13/gazdak-kontra-bitay-allamtitkar-a-hortobagyi-foldmutyirool>

legsúlyosabb esetekben az érintettek a jogszabályi előírásoknak nem tesznek eleget, de igen gyakran előfordul a munkák szakszerűtlen kivitelezése is.

A hálózati engedélyes, illetve a települési önkormányzat a problémák megelőzése érdekében jellemzően felhívja az ingatlantulajdonosokat a gallyazást megelőzően a fás szárú növények kezelésére, és amennyiben a tulajdonosok nem tesznek eleget a biztonsági előírásoknak, akkor kerül sor a szolgáltatók által történő gallyazásra. Megállapítható ugyanakkor, hogy a fás szárú növények kezelésére vonatkozó szakmai, növényvédelmi előírások betartása sok esetben nem megfelelő.

Február elején Bátaszéken és Várdombon váltott ki közfelháborodást az elektromos hálózat nyomvonalán elvégzett gallyazás.¹⁴ A villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI törvény alapján az ún. hálózati engedélyes – a konkrét esetben az E.On Dél-dunántúli Áramhálózati Zrt. – a jogszabályban meghatározott ún. biztonsági övezetet sértő növényzet eltávolítására jogosult és köteles. A fent említett településeken a munkálatokat végző megbízott cég sok esetben teljes egészében eltávolította a fák lombkoronáját, és csupán egy csonkot hagyott meg. Gallyazás helyett Tolnán is többől vágtak ki több fát a hálózati engedélyes megbízásából a települési önkormányzat munkatársai¹⁵.

Az E.On a fenti esetekben is hangsúlyozta, hogy a gallyazásra elsősorban életvédelmi okokból került sor, mivel egyrészt életveszélyes lehet azon fák környezete, amelyek érintkeznek a villamos vezetékekkel, másrészt áramszünetet is okozhat a környéken, illetve a jogszabályban részletesen szabályozott biztonsági övezet előírásainak tettek eleget. Az ágazati szabályozás értelmében a biztonsági övezetben csak fás szárú növény telepíthető, illetve hagyható meg, ha véglegesen kifejtett állapotában a fa vagy növényzet a villamosművek, valamint a termelői, magán- és közvetlen vezetékek biztonsági övezetéről szóló 2/2013. (I. 22.) NGM rendeletben rögzített távolságban nem közelíti meg a vezetéket. A hazai normák a közterületen lévő fás szárú növények kezelésének szakmai szabályait alig tartalmazzák, ráadásul az ágazati jogszabályok számos kivételt tesznek az általános rendeleti előírások alól.

A közvetlen érintettek csekélyebb számából adódóan jóval kevesebb problémás, panaszos ügyet generál, de szintén a téli időszakban zajlik a védett természeti területeken található nádasok kezelése, aratása is, ahogy arra a Sóstói Természetvédelmi Területen¹⁶ is sor került február végén. Az enyhe tél azonban nem kedvez a nádaratóknak, a Kis-Balaton mintegy 2000 hektáros nádasán a téli fagyok elmaradása miatt a mélyebb területeket nem tudják elérni a gépekkel.

A munkálatok célja a nádas megújítása annak érdekében, hogy továbbra is megfelelő minőségű életteret biztosítson a vízi ökoszisztémának. A nádasok kezelése azért

¹⁴ <http://www.teol.hu/tolna/kozelet/mindenki-megdobbant-a-varosban-a-csonkolason-536834>

¹⁵ <http://www.teol.hu/tolna/kozelet/nem-erti-az-asszony-miert-kellett-tobol-kivagni-a-diofajat-540752>

¹⁶ http://onkormanyzat.szekesfehervar.hu/index.php?pg=news_125156

kiemelkedően fontos, mivel a terjeszkedésével kiszoríthatja a területről a meglévő természetes vegetációt.

Magyarországon kb. 65 ezer hektár nádas művelési ágú terület található, és további 15 ezer hektár más művelési ágban nyilvántartott ingatlant borít nádas. Ezen területekből kb. 35 ezer hektáron folyik nádgazdálkodás, ami a mezőgazdasági művelés alatt álló területek 1%-a. A védett természeti területeken a nád aratása a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény alapján a természetvédelmi hatósági engedélyéhez kötött tevékenység. Az aratáskor természetvédelmi szempontból indokolt rotációs aratási módszer alkalmazása, melynek lényege, hogy egy-egy adott területrészt csak minden harmadik évben kerülhet levágásra, hogy mindig legyen megfelelő mennyiségű úgynevezett „avas nádas” a nádban fészkelő madárfajok számára. Az aratás térbeli korlátozását, az avas nádterületek fenntartását elsősorban zoológiai szempontok (gerinctelen fauna védelme, nádi fészkelő közösségek megóvása stb.) indokolják, amely mellett intenzív kezelés (évente vágás) csak időszakos (tavaszi) nyílt vízfelület kialakítása érdekében, illetve a természetvédelmi szempontból kevésbé jelentős nádasoknál történhet.

A fehér akácra vonatkozó európai uniós szabályozás vitája

2014. január 27-én tizenkét agrár- és erdészeti szakmai szervezet, többek között a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, a Szent István Egyetem Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kara, az Országos Magyar Méhészeti Egyesület, a Magyar Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Országos Szövetsége és a Nemzeti Agrárkutatási és Innovációs Központ Erdészeti Tudományos Intézete létrehozta¹⁷ az Akác-koalíciót, melynek célja az akác és a hozzá kapcsolódó tevékenységek, különösen a méhészet védelme az egyre szaporodó támadásokkal és korlátozási szándékokkal szemben. A koalíció „nagykövete” Glattfelder Béla európai parlamenti képviselő lett. A szervezet létrejöttének az előzménye, hogy az Európai Unió Közös Agrárpolitikájának végrehajtását elősegítő bizottsági jogszabálytervezet megtiltana a nem őshonos fafajok telepítését az ökológiai jelentőségű területeken. Ez az intézkedés a hazai méztermelést lehetőségeit alapjaiban befolyásolná, s a koalíció szerint hátrányosan érintené továbbá a megújuló energetikai beruházásokat is.

A koalíció a magyar akác és akácméz hungarikummá nyilvánítását kezdeményezte. 2014 második felében megkezdődik az Európai Unió erdészeti stratégiájának is a vitája, így a fehér akáccal (*Robinia pseudoacacia*) kapcsolatos tárgyalások hosszan elnyúlhatnak.

Glattfelder Béla Gödöllőn 2014. február 11-én előadásában kiemelte¹⁸, hogy az akáccal szembeni leggyakoribb ellenérv, hogy hazánkban nem őshonos, azonban a koalíciót aláíró

¹⁷ http://www.oee.hu/hirek/agazati-szakmai/glattfelder_bela_akac_kozlemeney

¹⁸ <http://www.greenfo.hu/hirek/2014/02/11/a-magyar-akac-es-akacmez-hungarikumma-nyilvanitasat-kezdemenyezi-az-akac-koalicio>

tudományos kutatóintézetek és egyetemi karok kiállnak az akác mellett. A Szent István Egyetem Mezőgazdasági- és Környezettudományi kar dékánja, Gyuricza Csaba felhívta a figyelmet arra, hogy Európában az akácállomány több mint fele Magyarországon található, így véleménye szerint a „fehér akác a magyarok fája”.

Az akáccal kapcsolatban már a korábbi években is sok vita folyt¹⁹, a most felmerült hungarikummá nyilvánítási kezdeményezésre az MTA Ökológiai Kutatóközpontja is közleményt adott ki 2014. február 27-én. Az MTA Ökológiai Kutatóközpont főigazgatója, Dr. Báldi András, valamint az MTA Ökológiai Kutatóközpont, Ökológiai és Botanikai Intézet igazgatója, Dr. Botta-Dukát Zoltán nevével fémjelzett közlemény²⁰ részletesen elemzi az akác Kárpát-mendence őshonos élővilágára gyakorolt káros hatásait – elismerve ugyanakkor a gazdasági jelentőségét is.

Az akác terjedése veszélyeztet számos csak a Kárpát-medencében előforduló élőhelyet (Pannon homoki borókás-nyárasok, síksági pannon lösztyeppek, pannon homoki gyepek), továbbá nagymértékben átalakítja a termőhelyét, csökkenti az élővilág változatosságát. Az akác környezetében megnő a talaj nitrogén tartalma, illetve a levelének bomlása megakadályozza a természetes erdei aljnövényzet kialakulását. A hazai természetes növényzeti örökséget feltáró MÉTA program²¹ (Magyarország Élőhelyeinek Térképi Adatbázisa) alapján kimondható, hogy a hazai természetközeli területek mintegy 200 000 hektárját veszélyezteti az akác megjelenése és inváziója. A hazai erdőterület 24%-a (463 000 hektár) jelenleg az Észak-Amerikából származó idegenhonos akác, és folyamatosan nő a területe. A természetes élővilág kiszorításával, elszegényítésével nagy kockázatokat rejt mind természetvédelmi, mind ökológiai szempontból, és – ellentétben az Akác-koalíció által említett kultúrnövényektől (pl. paradicsom vagy tulipán) – spontán terjedésre képes. Az MTA közleménye ugyanakkor elismeri, hogy az akác teljes kiirtása a gazdasági hasznai miatt nem kívánatos, azonban a védett természeti területeken és a Natura 2000 területeken vissza kell szorítani.

Pályázatot hirdetett a Norvég Alap

Pályázatot hirdetett²² az EGT Finanszírozási Mechanizmus 2009-2014-es időszak programja keretében a Nemzeti Környezetvédelmi és Energia Központ Nonprofit Kft., amely „Klímaváltozás és megújuló energia” tématerületen belül a Megújuló energia programterület céljait szolgálja. A pályázati felhívás célja a Megújuló Energia program keretében, a geotermikus alapú hőhasznosítás növelése által hozzájárulni a megújuló energiaforrások részarányának növekedéséhez és a kibocsátás csökkentéséhez, továbbá a

¹⁹ <http://www.greenfo.hu/hirek/2014/02/20/targyilagosan-az-akacrol>

²⁰ http://www.okologia.mta.hu/Sajtokozlemen_y_az_akac_tudomanyos_megiteleserol

²¹ <http://www.novenyzetiterkep.hu/>

²² <http://www.norvegalap.hu/re/nyilt-palyazatok>

szemléletformáláshoz. A pályázati felhívás keretében támogatás igényelhető a már létező települési távhőrendszerek fosszilis alapú energiaellátásának geotermikus energiára való kiváltásához. Az április 7-éig igényelhető támogatás 600 ezer eurótól 3,3 millió euróig terjedhet (170 millió forinttól 935 millió forintig).

Háztartási szél erőművek fejlesztéséről szóló megállapodás született

2014. február 10-én a Pécsi Tudományegyetem (PTE) rektora Bódis József, a PTE Szentágotthai János Kutatóközpontjának elnöke Kovács L. Gábor és a kaposvári székhelyű Lakics Gépgyártó Kft. ügyvezető igazgatója, Lakics Péter kutatás-fejlesztés, valamint technológia-transzfer és kutatási eredmények hasznosítása tárgyában együttműködési megállapodást írtak alá.

A megállapodás alapján egy 50 kW-os kisüzemi (háztartási) szél erőmű fejlesztésébe fognak bele közösen. A tervek alapján egy-két éven belül elkészülhet a berendezés, és kikerülhet a piacra. Lakics Péter elmondta,²³ hogy a 250 főt foglalkoztató cég több kisüzemi szél erőmű fejlesztését végzi jelenleg is, melyek közül néhánynak a piaci bevezetése is megtörténhet a közeljövőben. A Kft. vezető európai gyártónak tekinthető, 90%-ban exportra termel.

A háztartási méretű kiserőmű (HMKE) fogalmát a magyar szabályozásba a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI törvény, valamint a végrehajtásáról szóló 273/2007. (X. 19.) Korm. rendelet 2008-ban vezette be. Háztartási méretű kiserőműnek minősül az a villamosenergia-termelő berendezés, amely közcélú kiserőmű hálózathoz, illetve kiserőmű magán- vagy összekötő vezeték hálózatra csatlakozik, erőművi névleges teljesítőképessége nem haladja meg a felhasználó rendelkezésre álló teljesítményének mértékét, és maximum 50 kVA erőművi névleges teljesítőképességű. A villamosenergia-forgalom mérése ezen berendezések esetében speciális, fázisonkénti mérőműves elektronikus fogyasztásmérővel valósul meg, amelyből az elszámolási időszakban irányonként kiolvasható a vételezett, illetve a hálózatra betáplált villamos energia mennyisége.

A 2008. évi adatokhoz viszonyítva²⁴ hazánkban az 50 kVA-t nem meghaladó, kiserőmű hálózatra csatlakozó kiserőművek száma 2012-re több mint a tízszeresére - a szél erőművek esetén 2-ről 22-re -, az összkapacitásuk pedig mintegy húszszorosára nőtt. 2012 év végén összesen 1476 ilyen berendezés működött 10,92 MW összesített beépített kapacitással. A HMKE kapacitás túlnyomó része (10,4 MW) napenergiát hasznosít. E látványos bővülés növeli a megújuló energia felhasználás részarányát és csökkenti az ország fosszilis energiahordozóktól való függőségét.

²³ <http://zoldtech.hu/cikkek/20140210-szeleromu-fejlesztes>

²⁴ <http://www.mekh.hu/en/fenntarthato-fejlodes-2/megujulo-energiak/743-haztartasi-meretu-kiseromuvek-fobb-adatai-2008-2012.html>

A háztartási kiserőművekkel ellentétben hazánkban az elmúlt két évben nem került telepítésre új szélenergia kapacitás. Az Európai Szélenergia Szövetség (EWEA) adatai²⁵ szerint 2013-ban Európában ezzel szemben 11,2 GW-nyi új kapacitást kapcsoltak a hálózatra, ami az előző évhez képest 7,8%-os emelkedést jelent. A szélenergia kapacitása ugyanakkor csökkenő tendenciát mutat, azonban a tengeri szélenergia kapacitása emelkedett az újonnan telepített kapacitásokat tekintve. A legtöbb új szélenergiát Németországban helyezték üzembe, ezt követi az Egyesült Királyságban telepített erőművek kapacitása. Magyarország a beépített szélenergia kapacitást tekintve visszacsúszott a 18. helyre.

A Herman Ottó-émlékév megnyitása

Február 4-én tartották a Herman Ottó-émlékév megnyitóját a Millenárison²⁶, ahol a Nemzeti Környezetügyi Intézet (NeKI) főigazgatója sajtótájékoztató keretében mutatta be a breznóbányai születésű polihisztor tudós halálának 100. évfordulója alkalmából tartandó programokat²⁷. Vándorkiállítások, tematikus bemutatók, vándor tanösvények, koncertek, koszorúzások egyaránt színesítik az emlékévet. Az emlékév december 27-én (Herman Ottó halálának 100. évfordulóján) zárul.

Herman Ottó zoológusként a sáskákat, pókokat, madarakat és vonulásukat tanulmányozta, illetve a halakat kutatta. Munkásságából kiemelkedik A madarak hasznáról és káráról című munkája, valamint a magyar halászatról szóló könyve. Herman Ottó alapította továbbá 1893-ban a Magyar Ornitológiai Központot is, amely később Madártani Intézetként működött, majd 1974-től Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesületként tevékenykedik. Az Egyesület idén ünnepli a megalakulásának 40. évfordulóját, jelenleg kb. 10 ezer tagja és 50-60 ezer támogatója van.

²⁵

http://www.portfolio.hu/vallalatok/magyarorszagon_tavaly_sem_fektettek_a_jovo_energiajaba.195172.html

²⁶

<http://www.kormany.hu/hu/vidékfejlesztési-minisztérium/környezetugyert-felelos-allamtitkarsag/hirek/kezdetet-veszi-a-herman-otto-emlekev>

²⁷ <http://www.unesco.hu/termesztudomany/herman-otto-emlekev/herman-otto-emlekev>

Magyar vállalkozás nyerte a legfenntarthatóbb vállalkozás díját

Az Európai Néppárt által Brüsszelben rendezett Fiatal Gazda Kongresszuson egy szentesi vállalkozó, a 35 éves Bakó Dániel geotermikus energiával fűtött paprikatermesztése nyerte el a legfenntarthatóbb vállalkozás díját. Az Európai Unió 19 tagállamából több száz fiatal gazda pályázott a díjra, így különösen jelentős az elismerés..²⁸

A Bakó-Kertészeti Kft. 9000 m²-es kertészetében az ún. izolált talajnélküli termesztés technológiát alkalmazzák. A fóliasátrakat termálvízzel fűtik, mely 1450 méter mélyről tör a felszínre, ahol egy tározóban gyűjtik, majd onnan kerül energetikai felhasználásra. A termesztés korábban vásárolt meleg víz és földgázfűtéssel történt, melynek költségei a téli időszakban több millió forintot tettek ki. A termálvíz-kitermelés után vízkészletjárulékot, bányajáradékot és környezetterhelési díjat is fizetnek, azonban még így is jelentősen gazdaságosabb az üzemeltetés a gázfűtésnél.

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (Vgt.) korábban hatályos rendelkezése alapján 2004-et követően a kizárólag energia hasznosítás céljából kitermelt termálvizet vissza kellett táplálni, mely alól kérelemre a vízügyi hatóság adhatott mentességet. A Vgt. 2012. július 28-i módosítása azonban külön kiemelte a mezőgazdasági termelőket és – átmeneti jelleggel 2015-ig – felfüggesztette a visszatáplálási kötelezettségüket a vízügyi hatóság engedélye alapján.

Ezt követően 2013 áprilisában a vidékfejlesztési miniszter által a parlamenthez benyújtott törvényjavaslat jelentős vitát robbantott ki²⁹ a geotermikus energiával fűtött kertészetek kapcsán. A javaslat szerint az üvegházi és fóliás zöldség-gyümölcs termelés a hagyományos energiahordozók magas ára miatt nem kifizetődő, a földrajzi adottságainkból adódóan a rendelkezésünkre álló geotermikus termálenergia felhasználásával viszont kedvezőbb lehet a kertészetek működése. A törvényjavaslat eredeti változata teljes egészében hatályon kívül helyezte volna a Vgt. fenti előírását, és megfordította volna: a korábbiakkal ellentétben éppen a termálvíz visszatáplálása történhetett volna kizárólag a vízügyi hatóság engedélyével.

A javaslatot követően több szervezet is tiltakozott a módosítás elfogadása ellen, így például a Magyar Termálenergia Társaság is nyílt levelet intézett az Országgyűléshez.³⁰ A Társaság szerint a módosítás elfogadása akadályozná az egészségturizmus hosszú távú stratégiai céljainak megvalósulását, a geotermikus energiahasznosítás fejlesztését, és ellentétes a Nemzeti Vízstratégia azon alapelvével, amely szerint különös figyelmet kell fordítani a

²⁸ <http://eumozai.hu/hungarikum/siker-es-szemelyek/fiatal-magyar-gazda>

²⁹ http://nol.hu/belfold/azt_buntetik__aki_kornyezettudatos?ref=sso

³⁰ <http://www.termalenergia.hu/?q=cikk/viz-hang-nyilt-level-magyar-oroszaggyules-tagjaihoz>

geotermikus energiát hordozó felszín alatti vízkészleteink egyensúlyi állapotának megőrzésére, amely alapvetően – a csak hőhasznosítást követően – a visszasajtolást teszi szükségessé.

A végleges és a parlament által elfogadott módosítás szerint végül a Vgt. alapján a vízjogi létesítési engedélyben rendelkezni kell a kizárólag energiahasznosítás céljából kitermelt termálvíz elhelyezésének módjáról. A Vgt. szabályai szerint további kedvezmény, hogy a vízhasználó a kizárólag energiahasznosítás céljából kitermelt termálvíz használatára tekintettel általa fizetendő víz-készletjárulékot – legfeljebb a vízkészletjárulék összege erejéig – csökkentheti a termálvíz visszatáplálását biztosító kút kialakításával, illetve a berendezések korszerűsítésével összefüggésben, az adóévben felmerült igazolt és a vízügyi hatósági feladatokat ellátó szerv által elfogadott költségének az összegével.

A termálvíz visszasajtolása alapvetően két ok miatt lényeges, egyrészt a rétegyomás-csökkenés ellensúlyozására, továbbá a felszíni víztestek szennyeződésének elkerülésére. Az akár ezer méter mélyen lévő termálvíz-készletek természetes úton rendkívül lassan pótlódnak vissza, illetve a kitermelt vizek sótartalma, fenol- és ammóniumkoncentrációja is általában magas.

Míg a geotermikus energia felhasználása hazánkban csak 0,29 százalék, addig az Európai Unió egyes tagállamaiban már az 5,5%-nál is magasabb. Magyarországon a fóliás és üvegházi kertészek hasznosítják meglehetősen nagy arányban – a 3500 hektáron zajló termelés 6-8%-ában³¹ – a kitermelt termálvíz energiáját fűtésre.

A törvénymódosítást követően a mezőgazdasági vállalkozások olcsóbban juthatnak hozzá termálvízhez, mivel nem kell visszasajtoló kutakat létesíteniük, ugyanakkor a megújuló energiaként számon tartott termálvíz csökkenésétől lehet tartani.³²

Vita a Túr Menti Védett Területekről Romániában

A Túr Menti Védett Területek³³ Románia Északnyugati fejlesztési Régiójában, Szatmár megyében található és három – részben átfedő – különböző védelmi kategóriába tartozó területből áll. Az első védett természeti területet (1391 hektár) 1995-ben jelölték ki, amit 2004-ben közel négy és félszeresére bővített a román kormány. Ezt követően 2007-ben két Natura 2000 terület is kijelölésre került (Túr Folyó Különleges Természetmegőrzési Terület és Túr Alsó Ártère Különleges Madárvédelmi Terület), így jelenleg több mint 20 ezer hektár területet érint természetvédelmi oltalom.

Romániában a védett természeti területek kezeléséhez kapcsolódó feladatokat civil szervezetek látják el saját és pályázati forrásokból, állami támogatás nélkül. A legnagyobb probléma ugyanakkor az, hogy a 2007-2013-as uniós költségvetési ciklusban hiába volt

³¹ http://hetek.hu/hatter/201306/termalviz_szabalyozas_a_lobbik_arnyekaban

³² <http://www.vg.hu/vallalatok/energia/elpancsoljuk-a-melegvizet-417902>

³³ <http://tur-info.ro/hu>

elkülönítve Románia számára az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapban több százmillió euró a gazdálkodók természetvédelmi kötelezettségeinek ellentételezésére, kifizetésre nem került sor.

A terület kapcsán már a korábbi években is viták folytak³⁴, és a védett területekkel érintett önkormányzatok elégedetlenségüket fejezték ki a területtel kapcsolatos korlátozások miatt. Most ismét előtérbe kerültek a problémák, és több Szatmár megyei önkormányzat fordult petícióval Eugeniu Avram, Szatmár megyei prefektushoz, mivel úgy vélik, hogy a Túr Menti Védett Területeket évek óta kezelő Erdélyi Kárpát Egyesület (EKE) akadályozza a beruházásokat³⁵.

A kormánybiztosi hivatal megbeszélést hívott össze, melyen részt vett a Megyei Környezetvédelmi Ügynökség, a Környezetvédelmi Őrszolgálat, az Erdészeti Hivatal és a Kataszteri Hivatal is, azonban az EKE-t nem kapott meghívást. A prefektus vegyes bizottságot hozott létre, melynek célja az EKE tevékenységének kivizsgálása. Egyidejűleg a prefektus felhívta a figyelmet arra is, hogy az EKE a Környezetvédelmi Minisztériummal áll szerződéses viszonyban, így a panaszokat elsősorban a Környezetvédelmi Ügynökség képes vizsgálni.

Az európai uniós csatlakozást követően Románia területének 23%-a került kijelölésre Natura 2000 területnek, Szatmár megyének azonban mindössze 10%-a. (Magyarország hasonló mutatóval rendelkezik, hazánk 21% tartozik a Natura 2000 hálózathoz.) A területek határait kizárólag az Európai Bizottság jóváhagyásával lehet módosítani, azonban erre még nem került sor. Az első tervek szerint Románia a területének mindössze 17%-át kívánta Natura 2000 területnek jelölni, azonban ezt az Európai Bizottság nem fogadta el. A Natura 2000 hálózat fenntartásával kapcsolatosan körvonalazódó új romániai konfliktust jelenthet a Fekete-tenger partjainál Dobrudzsában telepíteni tervezett, Natura 2000 területeket, madárvonulási útvonalakat is érintő, óriás (5000 db-os) szélerőműpark. Utóbbi jó példája annak, hogy a megújuló energiaforrásokból származó energia növelését célzó fejlesztések, beruházások rendre összeütközésbe kerülhetnek az unió más, így pl. természetvédelmi direktívaiban megfogalmazott követelményekkel.³⁶

³⁴ http://www.szatmar.ro/Gondot_okoz_Szatmar_megyeben_a_kornyezetvedelem/hirek/57513

³⁵ <http://www.kronika.ro/erdelyi-hirek/vita-a-tur-menti-termeszetvedelmi-teruletrol>

³⁶ <http://www.euractiv.com/sustainability/nature-conservation-ignored-eu-m-analysis-517833>